

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ไทยและศรีลังกามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมาแต่อดีต อีกทั้งมีวัฒนธรรมประเพณีหลายอย่างใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะการนับถือศาสนาพุทธ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศไม่ได้มีการพัฒนาเท่าที่ควร สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากศรีลังกาเป็นตลาดขนาดเล็ก กอปรกับการขาดข้อมูล และความรู้ความเข้าใจด้านการค้าการลงทุน ของนักลงทุนในตลาดของทั้งสองประเทศ อย่างไรก็ตาม ศรีลังกามีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ และมีแรงงานคุณภาพดีอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ศรีลังกายังเป็นประตูการค้าการลงทุนไปสู่ประเทศในกลุ่มเอเชียใต้ที่มีขนาดใหญ่ อย่างอินเดียและปากีสถาน ศรีลังกาจึงเป็นประเทศที่ไทยควรให้ความสำคัญในการเปิดตลาดใหม่ในภูมิภาคดังกล่าว

ด้านมูลค่าการค้าระหว่างกันนั้น พบว่า ในปี ค.ศ. 2017 การค้าระหว่างไทยและศรีลังกามีมูลค่าเพียง 512.41 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เท่านั้น โดยศรีลังกาจัดเป็นคู่ค้าลำดับที่ 70 ของไทย และเป็นลำดับที่ 4 ของไทยในเอเชียใต้ทั้งหมด รองจากอินเดีย ปากีสถาน และบังกลาเทศ คิดเป็นมูลค่าเพียงร้อยละ 0.11 ของมูลค่าการค้ารวมของไทย ด้านดุลการค้า ในปี ค.ศ. 2017 ไทยเกินดุลการค้าศรีลังกา 71.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แบ่งเป็นการส่งออก 441.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นำเข้า 71.236 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จะเห็นได้ว่า ไทยและศรีลังกามีการค้าระหว่างกันในส่วนที่น้อย ทั้งที่เมื่อพิจารณาทางด้านการขนส่ง และโลจิสติกส์ พบว่า การค้าระหว่างประเทศทั้งสองใช้ระยะเวลาขนส่งประมาณ 9 วัน และมีค่าขนส่งเฉลี่ยที่ 600 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตู้ 20 Dry Container¹ เท่านั้น²

จากการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิในเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า สาเหตุหลัก 2 ประการ คือ ศรีลังกาเป็นตลาดขนาดเล็ก เมื่อเปรียบเทียบกับอินเดียที่มีขนาดตลาดใหญ่กว่า ศรีลังกาจึงถูกมองเป็นตัวเลือกลำดับรองลงมา นอกจากนี้ แม้ศรีลังกาจะมีวัฒนธรรมประเพณีที่ใกล้เคียงกับไทย แต่คนไทยยังรู้จักประเทศศรีลังกาไม่มากนัก ดังนั้น การขาดซึ่งข้อมูลและความรู้จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนไทยไม่สนใจทำธุรกิจกับชาวศรีลังกา

อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจศรีลังกามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ นับจากช่วงระยะเวลาตั้งแต่ที่พรรครัฐบาลสามารถปราบกลุ่มกบฏพยัคฆ์ผิวดำได้สำเร็จในปี ค.ศ. 2009 ศรีลังกามีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี โดยเฉพาะช่วง 3 ปีแรก (ปี ค.ศ. 2010 - 2012) เศรษฐกิจศรีลังกาเติบโตสูงถึงร้อยละ 8.6 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับอินเดียที่เติบโตร้อยละ 5.9 จึงถือว่าศรีลังกาเติบโตมากกว่าร้อยละ 2.7 อย่างไรก็ตาม

¹ สำหรับบรรจุน้ำมันดิบขนาด 33 ลูกบาศก์เมตร

² (ข้อมูลจาก “โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาระเบียบการลงทุนและการทำธุรกิจในกลุ่มประเทศตลาดใหม่ ได้แก่ มองโกเลีย ศรีลังกา อุซเบกิสถาน โมซัมบิก และยูกันดา” โดย มูลนิธิ สวค.)

เศรษฐกิจศรีลังกาได้ชะลอตัวลงในปี ค.ศ. 2013 แต่กลับมาดีขึ้นหลังการเลือกตั้งเสร็จสิ้นลงและได้รัฐบาลใหม่ (เปลี่ยนจากรัฐบาล นายมหินทะ ราชปักษา เป็น นายไมตรีพาลา สิริเสนา) เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ต่อหัวของศรีลังกากับอินเดียและปากีสถาน พบว่า ศรีลังกามีรายได้ต่อหัวสูงกว่าทั้ง 2 ประเทศดังกล่าวมาก ปัจจุบันโครงสร้างทางเศรษฐกิจของศรีลังกามีช่องว่างรายได้ลดต่ำลง มีจำนวนชนชั้นกลางมากขึ้น กำลังซื้อจึงเพิ่มสูงขึ้นด้วย

นอกจากนั้น ศรีลังกายังมีทรัพยากรธรรมชาติหลายอย่างที่ไทยต้องการ อาทิ ด้านการเกษตร ศรีลังกา มีทรัพยากรหลัก คือ “ที่ดินการเกษตร” ซึ่งที่ดินการเกษตรของศรีลังกามีความหลากหลาย ทั้งที่ราบลุ่มตอนล่าง ที่ราบสูง และพื้นที่ติดชายทะเล จึงทำการเกษตรได้หลากหลาย ด้านทะเล ศรีลังกามีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าทั้งทะเลฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามันมาก อีกทั้ง ท่าเรือส่วนใหญ่จัดอยู่ในเกณฑ์ดี อาทิ ท่าเรือโอลูวิล (Oluvil) ที่ได้รับการยกย่องจากพลเรือโท โฮราซิโอ เนลสัน (Horatio Nelson)³ ว่าเป็นท่าธรรมชาติที่ดีที่สุดในโลก เป็นต้น จึงมีความเหมาะสมด้านอุตสาหกรรมประมง ด้านแรงงาน ศรีลังกามีบุคลากรที่มีการศึกษามีแรงงานที่มีคุณภาพค่อนข้างมาก จึงเป็นปัจจัยบวกต่อการลงทุนด้านอุตสาหกรรม

เมื่อพิจารณาถึงความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ พบว่า ปัจจุบันศรีลังกามีความตกลง FTA กับ 3 ประเทศสำคัญ คือ อินเดีย ปากีสถาน และสิงคโปร์ โดยเฉพาะอินเดีย ที่ความตกลง FTA ระหว่างไทย - อินเดีย ไม่คืบหน้านัก กล่าวคือ ปัจจุบันเปิดเสรีเพียง Early Harvested 83 รายการเท่านั้น ศรีลังกาจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการรুক্তลาดอินเดียต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ หอการค้าสหรัฐอเมริกาประจำศรีลังกา (AmCham) ได้กล่าวไว้ว่า “การเข้าถึงตลาดอินเดียจากศรีลังกา ง่ายกว่าการเข้าถึงอินเดียจากภายในอินเดีย” นอกจากนี้ ศรีลังกา ยังได้รับสิทธิ GSP และ GSP+ จากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป พร้อมทั้งในปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำ FTA กับจีน อีกด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เริ่มให้ความสนใจในการศึกษาถึงโอกาสและแนวทางในการขยายการค้า การลงทุน และธุรกรรมอื่นๆ ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและศรีลังกาเพิ่มขึ้น อาทิ “สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน” (BOI) ได้ร่วมกับ “มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง” (มูลนิธิ สวค.) ได้ร่วมกันศึกษา โอกาสและสู่ทางการลงทุนไทยในศรีลังกาขึ้น⁴ อย่างไรก็ตาม หลังการศึกษาโครงการดังกล่าว มูลนิธิ สวค. ในฐานะที่ปรึกษาโครงการฯ นั้น ตระหนักดีว่า “หนึ่งในกลยุทธ์ส่งเสริมการค้าการลงทุนและธุรกิจทางเศรษฐกิจอื่นๆ ที่ดีที่สุด คือ การทำความตกลง FTA ระหว่างไทยและศรีลังกา” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ (รองนายกรัฐมนตรี) และ “สำนักเอเชีย แอฟริกา และยุโรปตะวันออก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ” ที่ได้ให้ความสำคัญกับ “การศึกษาการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและศรีลังกา” ในครั้งนี้

³ พลเรือโท โฮราซิโอ เนลสัน ได้รับการยกย่องว่าเป็นแม่ทัพเรือที่เก่งและยิ่งใหญ่ที่สุดของราชชนาอังกฤษ และโลกตั้งแต่เคยมีมา เกิดในปี ค.ศ. 1758 และเสียชีวิต ในปี ค.ศ. 1805 เป็นคู่ปรับสำคัญของนโปเลียน โบนาปาร์ต ในยุทธนาวีทั้งหมด ระหว่าง ฝรั่งเศส และอังกฤษ พลเรือโท เนลสัน เสียชีวิตใน สึกทราฟัลการ์ (Battle of Trafalgar) รัฐบาลอังกฤษจึงได้สร้าง จัตุรัสทราฟัลการ์ (Trafalgar Square) ที่มีรูปปั้น พลเรือโท เนลสัน อยู่กลางจัตุรัส ขึ้นเป็นเกียรติ

⁴ ภายใต้โครงการ ปี ค.ศ. 2015

1.2 วัตถุประสงค์

(1) ศึกษาสินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออกของไทยและศรีลังกา เพื่อหาผลประโยชน์ร่วมกันในด้านการค้าและการลงทุน และกระชับความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

(2) ศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากทำความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ แรงงาน ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

(3) วิเคราะห์และเสนอแนะท่าทีการเจรจาต่อรองสำหรับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

(4) ศึกษาแนวทางในการปรับตัว รวมทั้งมาตรการในการแก้ไขปัญหาและมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา

1.3 ขอบเขตการศึกษา

(1) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน ของศรีลังกากับโลก อาเซียน และแต่ละประเทศสมาชิกและประเทศคู่ค้าสำคัญ เปรียบเทียบกับไทย 5 ปีย้อนหลังล่าสุด (ปี ค.ศ.2011 - 2015)⁵ รวมทั้งวิเคราะห์การค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุนของศรีลังกากับอาเซียน และประเทศ/กลุ่มประเทศ ที่เป็นคู่ค้าสำคัญของศรีลังกาและไทย

(2) ศึกษาข้อมูลเชิงลึก และวิเคราะห์นโยบายของศรีลังกาที่เกี่ยวกับกฎหมาย มาตรการและกฎระเบียบต่างๆ ของศรีลังกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้า บริการ และการลงทุนของไทยในศรีลังกา ในเรื่องต่อไปนี้

ด้านการค้าสินค้า

- ระบบภาษีในประเทศ
- กฎถิ่นกำเนิดสินค้า
- ระบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษี (GSP)
- มาตรการด้านพิธีการศุลกากร และค่าธรรมเนียมต่างๆ
- กระบวนการศุลกากร
- การเรียกเก็บอากร หรือเงินเพิ่ม (surcharge) จากสินค้านำเข้า
- การอำนวยความสะดวกทางการค้า
- มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร
- มาตรการเยียวยาทางการค้าที่ศรีลังกาใช้บังคับกับสินค้าของไทยในปัจจุบัน
- มาตรการทางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยทางพืช
- อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

⁵ หากมีการขยายเวลาการศึกษาจะต้องทำการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ อยู่บนเงื่อนไขที่ว่า ข้อมูลที่จะทำการปรับปรุงนั้นต้องมีแหล่งข้อมูลทำการเผยแพร่แล้ว

ด้านการค้าบริการและการลงทุน

- มาตรการและสิทธิพิเศษใดๆ ที่ศรีลังกาเอื้อให้กับผู้ส่งออก
- ประเด็นในสาขาบริการและการลงทุน เช่น ข้อจำกัดและเงื่อนไขรวมถึงกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับอื่นใด ในการเข้าไปจัดตั้งธุรกิจทางด้านบริการ การเข้าไปให้บริการโดยบุคคลธรรมดา คุณสมบัติของผู้ให้บริการวิชาชีพ (Professional certification requirements) การเคลื่อนย้ายบุคคล รวมถึงข้อจำกัดอื่นๆ ด้านการค้าบริการที่เป็นการเลือกปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) และการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored Nation: MFN) เป็นต้น
- ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายเงินทุน นโยบายการลงทุน
- การจัดตั้งธุรกิจ

(3) ศึกษาวิเคราะห์ความตกลงทางการค้าเสรีที่ศรีลังกาจัดทำกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของการเจรจาความตกลงและผลกระทบที่มีความเป็นไปได้ระหว่างไทยและศรีลังกาโดยศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

- แนวนโยบายของศรีลังกาต่อการจัดทำความตกลงกับประเทศนั้น
- โครงสร้างของความตกลง (Coverage) และสรุปข้อบ่งชี้ที่สำคัญๆ ของความตกลงตลอดจนวิเคราะห์ข้อบ่งชี้ว่า ในแต่ละบทของความตกลงมีความแตกต่างจากความตกลงใน WTO อย่างไร (หากมี) รวมถึงเปรียบเทียบกฎถิ่นกำเนิดสินค้าของแต่ละความตกลง มาตรการและกฎระเบียบต่างๆ เช่น แนวทางการจัดทำความตกลงยอมรับร่วม (MRA) เป็นต้น
- การเปิดตลาดด้านการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน และการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ ทั้งในระดับการเปิดตลาดในภาพรวม และการเปิดตลาดรายสาขา
- รูปแบบการเปิดตลาดสินค้าและข้อผูกพันสินค้า (Modalities)
- รูปแบบ กฎเกณฑ์และการเปิดเสรีในการบริการและการลงทุน
- รูปแบบข้อผูกพันการเปิดตลาดภายใต้การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ
- สิทธิประโยชน์ และผลกระทบที่ประเทศคู่ภาคีอื่นได้รับจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับศรีลังกา

(4) ศึกษาการใช้ประโยชน์จาก FTA ที่ศรีลังกามีการจัดทำกับประเทศคู่ค้าอื่นและมีผลบังคับใช้แล้ว โดยศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

- รวบรวมและเปรียบเทียบข้อมูลการค้าก่อนและหลังการจัดทำ FTA ระหว่างศรีลังกา กับประเทศที่มีการจัดทำ FTA กับศรีลังกาที่มีผลบังคับใช้แล้ว รวมทั้งผลกระทบและวิธีการแก้ไขผลกระทบที่เกิดจากการทำ FTA ของศรีลังกา
- ศึกษาแนวทางที่ไทยจะใช้ประโยชน์จาก FTA ที่ศรีลังกามีการจัดทำและมีผลบังคับใช้แล้วรวมทั้งกับประเทศที่ได้มีการเจรจาเสร็จสิ้นแล้ว

(5) ศึกษา วิเคราะห์ และบ่งชี้ผลประโยชน์ที่จะได้รับ และผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจมหภาค และจุลภาคที่จะได้รับในระยะสั้น และระยะยาว ต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในภาคเศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย โดยต้องศึกษาในเชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสม เชื่อถือได้ และ

เชิงคุณภาพ ทั้งนี้ จะต้องสามารถบ่งชี้ได้ว่า สินค้า บริการ และการลงทุนของไทยประเภทใดที่จะได้รับผลประโยชน์หรือผลกระทบ รวมถึงประเด็นอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อการเจรจา เช่น การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายแข่งขันทางการค้า การค้าและการพัฒนาอย่างยั่งยืน การคุ้มครองการลงทุน เป็นต้น โดยในการศึกษาจะต้องครอบคลุมเรื่องต่างๆ ดังนี้

- ก. ในการศึกษาผลกระทบเชิงปริมาณจะต้องครอบคลุมเรื่องต่างๆ ดังนี้
  - ผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หรือหดตัวทางเศรษฐกิจ โดยประมาณการขยายตัวหรือหดตัวทางเศรษฐกิจทั้งของไทยและศรีลังกา
  - ผลกระทบในด้านการค้า ทั้งในภาพรวม และรายกลุ่มสินค้า/บริการ
  - ผลกระทบต่อต้นทุน และราคาของสินค้าและบริการ
  - ผลกระทบต่อสวัสดิการ (Welfare) ของผู้บริโภค และผู้ผลิต
  - ผลกระทบต่ออัตราค่าจ้างแรงงาน และการจ้างงาน
  - ผลกระทบต่อการลงทุนและการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ
  - ผลกระทบต่อการขยายตัวทางการค้า (Trade Creation) การเบี่ยงเบนทางการค้า (Trade Diversion) และผลกระทบต่อการลงทุน
  - การเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์จาก FTA อื่นๆ ที่ไทยทำมาแล้ว
- ข. ในการกำหนดสถานการณ์ที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ จะวิเคราะห์อย่างน้อย 3 สถานการณ์ ได้แก่
  - สถานการณ์ที่ 1 (Likely Scenario) เปิดตลาดสินค้าน้อยละ 100 และไม่ลดอุปสรรคทางการค้าบริการลงเลย
  - สถานการณ์ที่ 2 (Ambitious Scenario) เปิดตลาดสินค้าน้อยละ 100 และลดอุปสรรคทางการค้าบริการลงร้อยละ 20
  - สถานการณ์ที่ 3 (Extreme Scenario) เปิดตลาดสินค้าน้อยละ 100 และลดอุปสรรคทางการค้าบริการลงร้อยละ 40
  - ศึกษาวิเคราะห์รายการสินค้า และบริการที่ศรีลังกามีศักยภาพ และรายการสินค้าและบริการที่ศรีลังกามีความอ่อนไหว รวมทั้งสินค้าและบริการของไทยที่มีศักยภาพและมีความอ่อนไหวในตลาดศรีลังกา
  - ศึกษาวิเคราะห์กลุ่มสินค้าและบริการ ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบในเชิงลบต่อผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเกษตรกร และผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกสถาบันภาคเอกชนในปัจจุบัน จากความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา ในเชิงปริมาณ ซึ่งใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางและ/หรือมาตรการเตรียมความพร้อม การปรับตัว และการเยียวยาของรายการกลุ่มสินค้า และบริการที่ได้รับผลกระทบนั้นๆ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

1.4 วิธีดำเนินการ

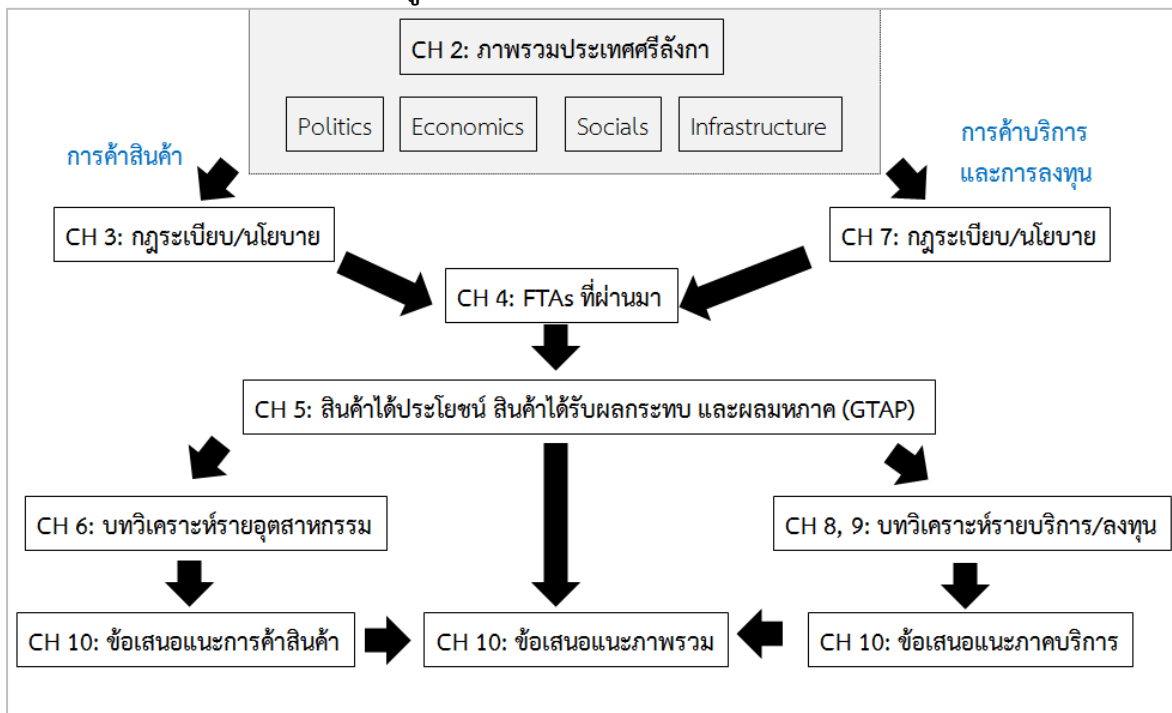
เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา และเพื่อให้ผลการศึกษามีความเหมาะสมสอดคล้อง ถูกต้อง และใช้งานได้จริงมากที่สุด มูลนิธิ สวค. เลือกที่จะใช้ทั้งการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งรวมถึง “การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการในประเทศ” “การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)”

และการ “สำรวจภาคสนามและสัมภาษณ์เชิงลึกภาครัฐและเอกชนในศรีลังกา” โดยในการจัดประชุมกลุ่มย่อยนั้น จะจัดทั้งหมด 3 ครั้ง (มุลนิธิ สวค. เสนอให้มีการดำเนินการเพิ่มเติมจากที่กำหนดในขอบเขตงาน (TOR) เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา ทั้งนี้ มุลนิธิ สวค. จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเฉพาะในส่วนของนักวิจัยเองทั้งหมด)

การศึกษาจะเริ่มจากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ผ่านแบบจำลอง/กรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญแตกต่างกันไปตามประเด็นย่อยของการศึกษา แล้วจึงทำการตรวจสอบ หรือเก็บข้อมูลเพิ่มเติมบางประการ จากการศึกษาด้วยข้อมูลปฐมภูมิต่อไป

แนวทางการศึกษาด้วยข้อมูลทุติยภูมินั้น มีขั้นตอนปรากฏตามรูปภาพที่ 1-1 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษาประกอบไปด้วยเนื้อหาทั้งสิ้น 10 บท โดยเริ่มจากภาพรวมประเทศศรีลังกา ก่อนที่จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการค้าสินค้า และด้านบริการ/ลงทุน โดยจะพิจารณา ภาวะเปรียบเทียบ/นโยบายที่เกี่ยวข้อง ความตกลง FTAs ที่ผ่านมา สินค้า/บริการ/อุตสาหกรรมที่ได้ประโยชน์ มีศักยภาพในการลงทุนระหว่างกัน และได้รับผลกระทบทางลบ ผลเชิงมหภาค บทวิเคราะห์รายอุตสาหกรรม/บริการ ทั้งในแง่ของการซื้อขาย/ให้บริการระหว่างกัน และการลงทุน ก่อนที่จะทำการสรุปข้อเสนอแนะในขั้นสุดท้าย โดยรายละเอียดวิธีการศึกษาในแต่ละบทมีดังนี้

รูปภาพที่ 1-1 : โครงสร้างรายงาน

ที่มา: มุลนิธิ สวค.

บทที่ 1 บทนำ

นำเสนอ หลักการและเหตุผล กรอบแนวคิด และวิธีการศึกษา

บทที่ 2 ภาพรวมประเทศศรีลังกา

ในบทนี้มูลนิธิ สวค. ได้ใช้ กรอบการวิเคราะห์ที่เรียกว่า PESIT⁶ อันประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ภาพรวมของประเทศศรีลังกาใน 5 ด้าน ได้แก่ การเมือง (P: Politics) เศรษฐกิจ (E: Economic) สังคม (S: Social) โครงสร้างพื้นฐาน (I: Infrastructure) และเทคโนโลยี (Technology) เนื่องจากเป็นกรอบการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมในหลากหลายประเด็นที่สำคัญที่ใช้พิจารณา โดยในการศึกษานี้ทั้ง 5 ด้านจะทำการเปรียบเทียบกับไทย ได้แก่:

- **การเมือง** จะศึกษาประวัติศาสตร์ประเทศ ระบบและระบบการปกครอง (โดยเฉพาะการได้มาซึ่งอำนาจ การใช้อำนาจ และการถ่วงดุลตรวจสอบและแก้ไข) ความสงบ ความปลอดภัย และเสรีภาพ
- **เศรษฐกิจ** จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน คือ ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญระดับมหภาค และด้านการค้าการลงทุนของศรีลังกา ทั้งในภาพรวม และกับไทย โดยเฉพาะ ศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุนของศรีลังกากับโลกอาเซียน (ทั้งโดยรวมและแต่ละประเทศสมาชิก) และประเทศคู่ค้าสำคัญ เปรียบเทียบกับไทย 5 ปีย้อนหลัง (ปี ค.ศ. 2011 - 2015) รวมทั้ง วิเคราะห์การค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุนของศรีลังกากับอาเซียนและประเทศ/กลุ่มประเทศที่เป็นคู่ค้าสำคัญของศรีลังกาและไทย
- **สังคม** จะพิจารณาจากดัชนีมิติทางวัฒนธรรม 5 ด้านของ Hofstede
- **โครงสร้างพื้นฐาน** จะศึกษาระบบขนส่งทางถนน ทางราง ท่าเรือ ท่าอากาศยาน และไฟฟ้า โดยจะศึกษาด้านปริมาณความหนาแน่น ระยะเวลาที่ใช้ และค่าบริการ
- **เทคโนโลยี** จะพิจารณา ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีของศรีลังกา อาทิ มิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีโดยตรงในดัชนีนวัตกรรมโลก (Global Innovation Index) ระดับการศึกษาของประเทศ จำนวนสิทธิบัตร (และ/หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ) และประเภทเทคโนโลยีที่มีศักยภาพสูง เป็นต้น

บทที่ 3 และบทที่ 7 กฎระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าและบริการ

การศึกษาในบทนี้จะเริ่มจากภาพรวม แนวนโยบายและกฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุนของศรีลังกา โดยจะพิจารณาจากแผนระดับประเทศ อาทิ นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ของประเทศเป็นหลัก ก่อนที่จะลงรายละเอียดต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการและการลงทุน ดังนี้

ด้านการค้าสินค้า ได้แก่

- **ภาษีศุลกากร⁷ และภาษีที่อาจเกี่ยวข้อง** เช่น สรรพสามิต และค่า Surcharge และภาษีอื่นๆ (หากมี) อาทิ ค่าอากรปกติ (Regulatory Duties) และค่าอากรเพิ่มเติม (Additional Customs Duties) เปรียบเทียบในลักษณะทั่วไป และเมื่อได้รับการส่งเสริม

⁶ ดัดแปลงจาก กรอบการวิเคราะห์ PESTEL โดยแบบจำลองนี้ จะวิเคราะห์รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เช่น ระบบไฟฟ้า และประปาด้วย แต่จะไม่กล่าวถึงทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เนื่องจากจะมีการกล่าวถึงอีกครั้งในส่วนของวิเคราะห์ระดับอุตสาหกรรม และบริการ

⁷ จะระบุภาษี Bound Rate ภายใต้ WTO ระดับพิกัด 8 หลัก

- พิธีการ และกระบวนการศุลกากร ศึกษาขั้นตอนสำคัญ ระยะเวลา จำนวนเอกสารที่ใช้ และค่าธรรมเนียม
- การใช้สิทธิพิเศษทางภาษี (GSP) และกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ศึกษาถึงอัตราภาษี เงื่อนไข ขั้นตอน ระยะเวลา จำนวนเอกสารที่ใช้ และค่าธรรมเนียม โดยในส่วนของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้านั้น จะเน้นพิจารณาว่า ในภาพรวมศรีลังกาเน้นการใช้กฎการเปลี่ยนสภาพ (เช่น เปลี่ยนพิกัด) หรือใช้กฎสัดส่วนมูลค่าเพิ่ม/ต้นทุนจากในประเทศ
- มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี ทั้ง อุปสรรคทางเทคนิค สุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และมาตรฐานสินค้า
- การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ใน 4 ประเด็นหลัก คือ (1) เครื่องหมายการค้า (2) ลิขสิทธิ์ และ (3) สิทธิบัตร พิจารณาลักษณะที่เข้าข่ายการละเมิด
- การอำนวยความสะดวกทางการค้า
- มาตรการเยียวยาทางการค้าที่ศรีลังกาใช้บังคับกับสินค้าของไทยในปัจจุบัน

ด้านการค้าบริการและการลงทุน ได้แก่

- การจัดตั้งธุรกิจ และการขออนุญาตก่อสร้าง ศึกษาขั้นตอน ระยะเวลา เอกสาร ค่าใช้จ่าย ทั้งในขั้นตอนปกติ และผ่านสำนักงานส่งเสริมการลงทุนของศรีลังกา
- ระบบภาษี ศึกษาประเภทภาษีที่สำคัญ อัตราภาษี วิธีการชำระและเวลาชำระ
- ระบบธนาคาร พิจารณา อัตราดอกเบี้ย และข้อห้าม/ค่าธรรมเนียมการโอนเงินระหว่างประเทศ
- มาตรการส่งเสริมการลงทุน ศึกษา หน่วยงาน เงื่อนไข สิทธิประโยชน์ที่ได้รับ จำแนกตามประเภทมาตรการ
- การทำงานของบริษัทและคนต่างด้าว โดยในส่วนนี้จะศึกษาเฉพาะกิจการที่ห้ามคนต่างชาติประกอบ สัดส่วนการถือหุ้น การถือครองที่ดิน สัดส่วนแรงงานต่างด้าวต่อแรงงานท้องถิ่น การขออนุญาตทำงานและวีซ่า (ค่าธรรมเนียม และระยะเวลา) ทั้งนี้ รายละเอียดเชิงลึกรายสาขา อาทิ คุณสมบัติของผู้ให้บริการวิชาชีพ และข้อจำกัดอื่นๆ ด้านการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ และการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่งขึ้น จะทำการศึกษาต่อไปในการศึกษารายสาขาเชิงลึก
- การคุ้มครองแรงงาน ได้แก่ ค่าจ้างขั้นต่ำ ชั่วโมงทำงาน วันลา และค่าล่วงเวลา

บทที่ 4 ความตกลงการค้าเสรี (FTA) ที่ผ่านมา

เริ่มจากการศึกษาว่า มี FTA ไตบ้างที่ได้ลงนาม และอยู่ในระหว่างการเจรจา โดยทุก FTA จะพิจารณา (เว้น FTA อยู่ระหว่างการเจรจา)

- ข้อบท และความแตกต่างของข้อบทในแต่ละ FTA
- การลด/เลิกภาษีศุลกากร พิจารณาระยะเวลาผ่อนผัน/คุ้มครองสินค้าอ่อนไหว อัตราภาษีที่ลดในแต่ละระยะ แต่ละประเภทสินค้า ชนิดสินค้าอ่อนไหว ชนิดสินค้ายกเว้น และระดับพิกัดอากรที่ใช้ในการเจรจา
- กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ศึกษาถึงเงื่อนไขที่ใช้ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ไม่ใช่ wholly own จะพิจารณาว่า เน้นการใช้กฎการเปลี่ยนสภาพหรือใช้กฎสัดส่วนมูลค่าเพิ่ม/ต้นทุนจากในประเทศ
- ข้อกำหนดด้านมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี รวมถึง การอำนวยความสะดวกทางการค้า พิธีการศุลกากร มาตรฐานร่วม

- *การเปิดเสรีภาคบริการ* ทั้งภาพรวม และรายสาขา พิจารณา รูปแบบการเจรจา (positive หรือ negative list) สาขาที่เปิด สัดส่วนการอนุญาตให้ต่างชาติถือครองหุ้น มาตรฐานวิชาชีพพร้อม (หากมี) และกฎระเบียบที่ยอมผ่อนคลายเป็นการเปิดเสรีภาคบริการ (หากมี)
- *การลงทุน* สาขาที่เปิด การคุ้มครองการลงทุน การถือครองที่ดิน สัดส่วนการอนุญาตให้ต่างชาติถือครองหุ้น และความตกลง (หากมี)
- *การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา* และ *การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ* (หากมี)
- *การค้าและการพัฒนาอย่างยั่งยืน* (หากมี)
- *ผลของการเจรจา* พิจารณา มูลค่าการค้า และการลงทุนที่เปลี่ยนแปลงไป และมาตรการรองรับผลกระทบของศรีลังกา

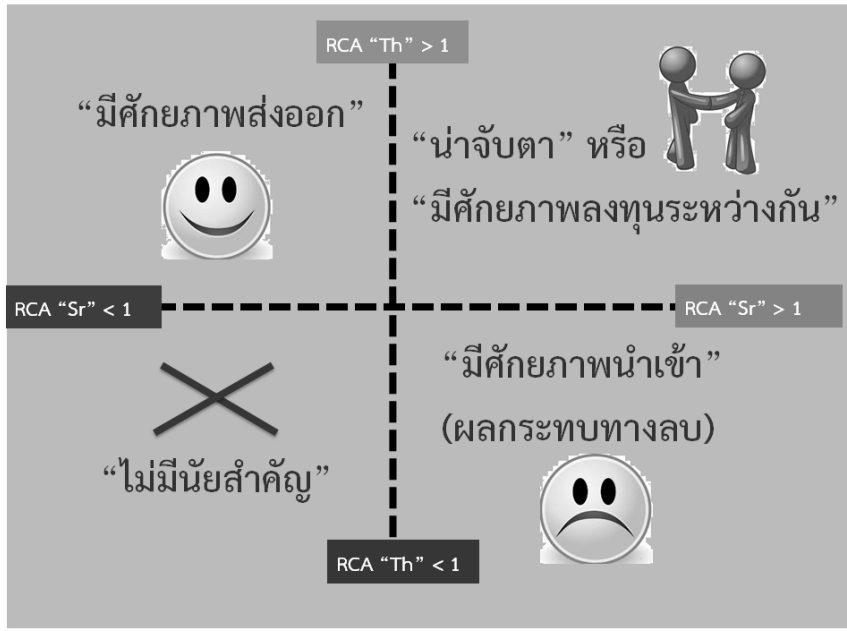
บทที่ 5 สินค้าที่ได้รับประโยชน์ สินค้าที่ได้รับผลกระทบ และผลการวิเคราะห์เชิงมหภาค

(1) สาขาที่ได้ประโยชน์ และสาขาที่ได้รับผลกระทบ

บทนี้จะทำการศึกษาก่อนว่า สาขา/สินค้าใด ได้รับผลประโยชน์ และผลกระทบทางลบบ้าง โดยเฉพาะในกลุ่มที่ได้รับผลกระทบทางลบนั้น จะทำการศึกษาว่า “สินค้า” ใดควรมีระดับเป็นสินค้า “ไม่ร่วมการเจรจา” (exclusion lists) “สินค้าอ่อนไหวสูง” (highly sensitive lists) และ “สินค้าอ่อนไหว” (sensitive lists) ของทั้งไทยและศรีลังกา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบเชิงมหภาค ในกรณีที่เกิดเพียงความเป็นจริงที่สุด ทั้งในระดับ พิกัด 6 หลัก และ 8 หลัก เพื่อให้ไทยเปรียบเทียบผลกระทบของทั้ง 2 กรณีได้ในการแบ่งกลุ่มสาขา/สินค้า มีวิธีการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ระบุ สาขา/สินค้า ที่ไม่ได้รับผลกระทบใดๆ มีศักยภาพส่งออก (ได้ประโยชน์ทางบวกทางตรง) มีศักยภาพนำเข้า ได้รับผลกระทบทางลบ และสินค้าที่น่าจับตา หรือ มีศักยภาพลงทุนระหว่างกัน ภายใต้แนวคิดที่ว่า สินค้าที่จะได้ประโยชน์จากการส่งออก เพิ่มขึ้นภายใต้การทำ FTA ต้องเป็นสินค้าที่ไทย “มีศักยภาพ” ในขณะที่ศรีลังกา “มีศักยภาพต่ำกว่า” ซึ่งในทางกลับกัน สินค้าที่ได้รับผลกระทบทางลบ จาก FTA จะได้แก่สินค้าที่ไทย “มีศักยภาพต่ำกว่า” ในขณะที่ ศรีลังกา “มีศักยภาพสูง” ส่วนสินค้าที่เก่งทั้งคู่ นั้นจะเป็นสินค้าที่น่าจับตา หรือในอีกแง่หนึ่ง คือ ที่มีศักยภาพลงทุนระหว่างกัน ซึ่งการ “มีศักยภาพสูง” หรือ “มีศักยภาพต่ำกว่า” นี้ มูลนิธิ สวค. จะใช้ค่าดัชนีความสามารถในการแข่งขัน (RCA) ในการพิจารณา ดังแสดงในรูปภาพที่ 1-2

รูปภาพที่ 1-2 : กลุ่มสินค้าภายใต้ FTA ไทย – ศรีลังกา แบ่งตามศักยภาพ

ที่มา: มุลนิธิ สวค.

ทั้งนี้ ในสินค้าแต่ละกลุ่มนั้น สามารถนำมาวิเคราะห์เพิ่มเติมได้ถึงแนวนโยบายในการทำ FTA ต่างๆ ของศรีลังกาได้ด้วยว่า มักจะถูกจัดเป็นสินค้า ที่ต้องปกป้องจากศรีลังกา และ/หรือ คู่เจรจาด้วยหรือไม่ อย่างไร

ขั้นที่ 2 เฉพาะสินค้าที่จะได้รับผลกระทบทางลบ (ศรีลังกามีศักยภาพ ขณะที่ไทยมีศักยภาพต่ำกว่า) เท่านั้น ที่จะต้องได้รับการปกป้องก่อน ภายใต้เงื่อนไขความตกลง โดยการแบ่งระดับการคุ้มครองออกเป็น exclusion, highly sensitive และ sensitive lists ซึ่งการจัดแบ่งนี้มูลนิธิ สวค. จะจัดทำดัชนีวัดระดับความอ่อนไหว (FTA sensitive product Index: SPI) โดย เป็นค่าดัชนีถ่วงน้ำหนัก จากมิติต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ขนาดการค้าหรือขาดดุลการค้า (ผ่าน ดัชนี TSI) อัตราภาษีในปัจจุบัน (ยิ่งสูงยิ่งอ่อนไหว) การเป็นปัจจัยการผลิต (ถ้าเป็นวัตถุดิบที่ไทยขาดแคลนก็จะไม่อ่อนไหว) และสัดส่วนแรงงานในประเทศ (หากมีแรงงานมากยิ่งอ่อนไหว) ดังสมการต่อไปนี้

$$SPI = \sum_{j=1}^4 W_j X_j$$

โดยที่ SPI = ค่าดัชนีวัดระดับความอ่อนไหว (FTA sensitive product Index: SPI)

W_j = ค่าถ่วงน้ำหนักของมิติ “j”

X_j = ค่าของมิติ “j”

- j = 1; ค่าดัชนี TSI
- 2; อัตราภาษีในปัจจุบัน
- 3; การเป็นปัจจัยการผลิต
- 4; สัดส่วนแรงงานในประเทศ

(2) การวิเคราะห์เชิงมหภาค

ในการศึกษาในบทนี้ มูลนิธิ สวค. จะเลือกใช้ แบบจำลองที่นิยมที่สุดในการวิเคราะห์เชิงมหภาค จากการทำ FTA เนื่องจากครอบคลุมหลากหลายประเด็นอุตสาหกรรม และประเทศ ได้แก่ แบบจำลองในตระกูล CGE ที่เรียกว่า GTAP เป็นเครื่องมือหลักในการวิเคราะห์

โดยจะพิจารณาผลด้าน GDP การค้า ต้นทุนและราคาสินค้า สวัสดิการ (Welfare) ค่าจ้างแรงงาน การจ้างงาน การลงทุน การขยายตัวทางการค้าและการเบี่ยงเบนทางการค้า

ทั้งนี้ มูลนิธิ สวค. จะทำการวิเคราะห์ ใน 3 สถานการณ์หลัก ได้แก่

ก.) ตามที่ปรากฏในข้อกำหนดงาน (TOR) ได้แก่ กรณี

- (1) เปิดตลาดสินค้าร้อยละ 100 ไม่เปิดตลาดบริการ
- (2) เปิดตลาดสินค้าร้อยละ 100 เปิดตลาดบริการร้อยละ 20 และ
- (3) เปิดตลาดสินค้าร้อยละ 100 เปิดตลาดบริการร้อยละ 40

ทั้งนี้ จะเน้นแค่เปรียบเทียบผล เพื่อเข้าใจแนวทางผลกระทบเท่านั้น

ข.) กรณีที่ใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด

กรณีนี้จะเป็นกรณีหลักที่เน้นเสนอผลต่อสาธารณะหรือใช้ในการอนุมัติกรอบการเจรจาต่อรัฐสภา และใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มขยายต่อไป เพราะมีความใกล้เคียงความเป็นจริงมากกว่ากรณีแรก วิธีการวิเคราะห์ในกรณีนี้ คือ การนำผลการวิเคราะห์ดัชนีความอ่อนไหวในบทที่ 5 มาประกอบการวิเคราะห์

ในบทที่ 5 ได้ระบุ/จัดอันดับสินค้าอ่อนไหวไว้ตามค่าดัชนี SPI ในบทนี้จะนำค่าดัชนีดังกล่าว มาเป็นตัวแปรต้น คือ กำหนดให้มีการลดอัตราภาษีแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมตามระดับการปกป้อง โดยเทียบเคียงอัตราลดด้วยการคำนวณอัตราภาษีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (เนื่องจากสินค้าอ่อนไหว และสินค้ายกเว้น อาจเป็นสินค้าเพียงไม่กี่รายการในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้นๆ)

การศึกษาในกรณีนี้ สามารถ แบ่งออกได้เป็น

- ระยะสั้น คือ ทั้งกลุ่ม exclusion HSL และ SL ไม่ลดภาษี เฉพาะ สินค้าทั่วไปที่เลิกอากร
- ระยะกลาง คือ กลุ่ม exclusion และ HSL ไม่ลดภาษี เฉพาะ SL และสินค้าทั่วไปที่เลิกอากร
- ระยะยาว คือ เฉพาะ exclusion ที่ไม่ลดภาษี HSL SL และ สินค้าทั่วไปที่เลิกอากร

นอกจากนั้น ยังเปรียบเทียบ ผลระยะยาว ในกรณีที่ไทยเลือกการเจรจาในระดับพิกัด 6 หลักและ 8 หลักได้ด้วย กล่าวคือ จะเปรียบเทียบการยกเว้น ร้อยละ 10 ของ tariff line ที่มีค่า SPI สูงสุด ในกรณีพิกัด 6 หลัก และ พิกัด 8 หลัก

ค.) เปรียบเทียบ FTA ไทย - ศรีลังกา กับ FTA ไทย - ศรีลังกา พลัส

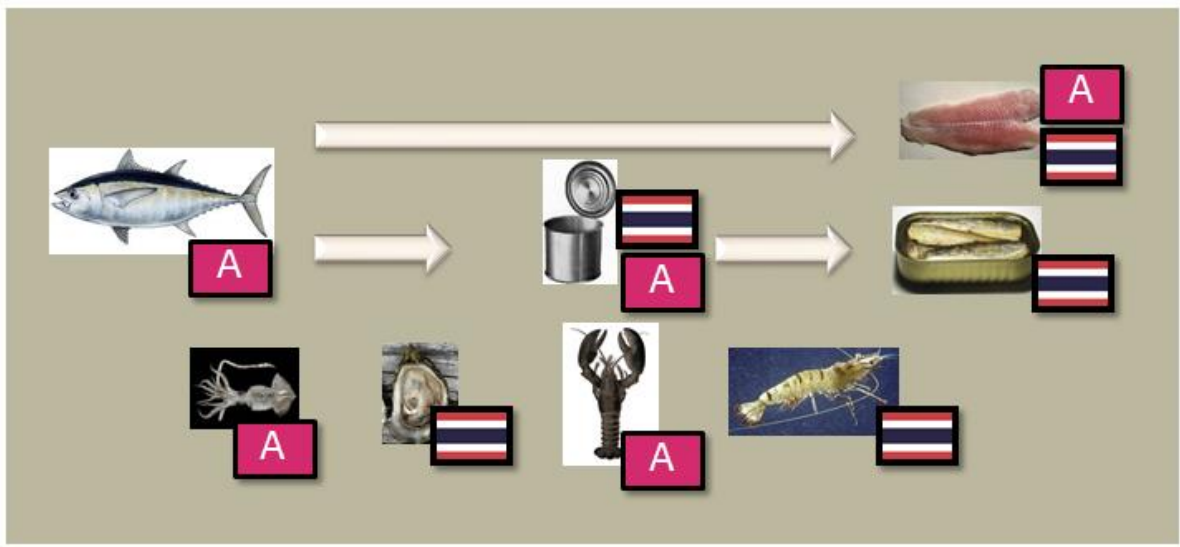
กรณีนี้ ทำเพื่อศึกษา ผลการเชื่อมโยงจาก FTA อื่นๆ ที่ไทยทำมาแล้ว กล่าวคือ จะทำการเปรียบเทียบว่า ระหว่างกรณีที่มี FTA กับศรีลังกาอย่างเดียว กับกรณีที่มี FTA กับศรีลังกา และคู่เจรจาอื่นๆ ของไทยและศรีลังกา ได้แก่ ไทย - จีน ไทย - อินเดีย (82 รายการ) ไทย - ออสเตรเลีย ไทย - นิวซีแลนด์

อาเซียน ไทย - ญี่ปุ่น ไทย - เกาหลี ไทย - เปรู ไทย - ซิลี ศรีลังกา - อินเดีย ศรีลังกา - ปากีสถาน และ SAFTA เป็นอย่างไร ทั้ง GDP การลงทุน และการค้าที่เปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 6 และบทที่ 8 การวิเคราะห์รายสาขาสินค้าและบริการ

ในการศึกษานี้ จะใช้กรอบการวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าเป็นหลักในการวิเคราะห์ ซึ่งจะแบ่งการวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ประเภท

รูปภาพที่ 1-3 : ตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยห่วงโซ่มูลค่า กรณีอุตสาหกรรมประมงไทยและแอฟริกาใต้

ที่มา: มุลนิธิ สวค.

คำอธิบาย: จากค่าดัชนี RCA พบว่า ประเทศ A มีศักยภาพในการจับปลา ทำกระป๋อง และเนื้อปลาฟิลเลตต์ แต่ไม่มีศักยภาพในปลากระป๋อง ในขณะที่ไทยมีศักยภาพ กระป๋อง ปลากระป๋อง และเนื้อปลาฟิลเลตต์ แต่ไม่มีศักยภาพในปลาตันน้ำ ดังนั้น แนวทางความร่วมมือที่ “คาดหวัง” “น่าจะ” และ “ควรส่งเสริม” คือ การนำเข้าปลาจากประเทศ A มาแปรรูปเป็นปลากระป๋อง ในไทย หรือ ไทยไปลงทุนตั้งโรงงานปลากระป๋องในประเทศ A ซึ่งกรณีหลังจะเหมาะสมกว่า เนื่องจากประเทศ A ก็มีกระป๋องอยู่แล้ว

ก.) กลุ่มสินค้าที่ได้ประโยชน์/ผลกระทบทางลบ ทางการค้า จะใช้ห่วงโซ่มูลค่าในการวิเคราะห์ว่า “ในห่วงโซ่” ใครคือผู้ได้รับประโยชน์ และได้รับผลกระทบทางลบที่แท้จริง โดยจะพิจารณาจาก ค่าดัชนี RCA ราคา คุณภาพ ปริมาณ และวัตถุดิบ ก่อนที่จะพิจารณามาตรการทางการค้าอื่นๆ เพื่อใช้รองรับ หรือเจรจาเพิ่มเติมเพื่อการส่งออก อาทิ กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่เหมาะสมและไทยได้ประโยชน์ มาตรฐานสินค้าร่วม และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

ข.) สาขาบริการ จะใช้ห่วงโซ่มูลค่า และการพิจารณาปัจจัยการผลิต ที่สำคัญในภาคบริการ ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยพิจารณาจาก ปริมาณและคุณภาพของแรงงาน ทั้งผู้เชี่ยวชาญ แรงงานฝีมือ และแรงงานทั่วไป และเทคโนโลยี/Know How ของ บริการนั้นๆ เพื่อระบุว่า สาขาย่อยใด ที่ได้รับผลกระทบทางลบ รวมถึงการศึกษา ภาวะเปราะบางเฉพาะในบริการนั้นๆ อาทิ การได้มาซึ่งใบอนุญาตทางวิชาชีพ มาตรฐาน การยอมรับร่วม เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่ แนวทางในการเจรจาเปิดเสรีภาคบริการได้

ค.) ด้านการลงทุน ในส่วนนี้ จะใช้การศึกษาต่อจากห่วงโซ่มูลค่า มาทำการวิเคราะห์แนวทางการลงทุนที่เหมาะสม ซึ่งหากข้อมูลครบถ้วนบริบูรณ์ มูลนิธิ สวค. อาจใช้ แบบจำลองปฏิบัติการเชิงเส้น (Linear Programming) มาทำการวิเคราะห์ว่า “ไทย/ศรีลังกา ควรผลิตสินค้าใด เท่าไร และเพิ่มการผลิตสินค้าใด เท่าไร เพื่อให้ได้กำไรรวมระหว่างกันมากที่สุด” ได้ด้วย

บทที่ 9 การวิเคราะห์การลงทุน

การวิเคราะห์ถึงโอกาส ศักยภาพ และข้อจำกัดต่อการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในศรีลังกา เพื่อกำหนดเป็นข้อเสนอแนะต่อท่าทีการเจรจาความตกลงการค้าเสรีด้านการลงทุนต่อไป

บทที่ 10 ข้อเสนอแนะ แนวทางการเจรจา แนวทางรองรับความตกลง

ในส่วนนี้จะทำการสรุป ข้อเสนอแนะ แนวทางการเจรจา และแนวทางการรองรับการเจรจา ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สำหรับการค้า สำหรับบริการ และสำหรับการลงทุน หลังจากนั้นจะทำการผนวกทั้ง 3 ส่วน ร่วมกับการศึกษาในส่วนอื่นตลอดรายงาน การสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดทำ Focus Group ในประเทศ และการสำรวจภาคสนามในศรีลังกา มาวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่อไป

การสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดประชุมกลุ่มย่อย การสำรวจภาคสนาม และสัมมนาเสนอผลการศึกษา

นอกจากในการศึกษาทั้ง 8 บทแล้ว มูลนิธิ สวค. กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการที่สำคัญ เพื่อใช้ประกอบการศึกษา ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในประเทศ การจัดประชุมกลุ่มย่อย 3 ครั้ง การสำรวจภาคสนามที่ศรีลังกา 1 ครั้ง และการจัดสัมมนาเสนอผลการศึกษา ผลของกิจกรรมเหล่านี้ จะมีส่วนสำคัญในการเพิ่มเติม ตรวจสอบข้อมูล และเปรียบเทียบวิเคราะห์วิพากษ์กับผลการศึกษาที่ได้จากข้อมูลทุติยภูมิอีกทอดหนึ่ง ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในประเทศ จะเน้นเฉพาะผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับ “โจทย์” ที่มูลนิธิ สวค. เห็นว่าจำเป็นต้องได้ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ประกอบการ/ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้น อาทิ ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมที่ให้ความสนใจ และผู้ที่มีประสบการณ์ธุรกิจในประเทศศรีลังกา เป็นต้น

การจัดประชุมกลุ่มย่อย จะจัดทั้งหมด 3 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 จะจัดขึ้นหลังจัดทำ (ร่าง) ผลการศึกษาการค้าสินค้า ครั้งที่ 2 จะจัดขึ้นหลังจัดทำ (ร่าง) ผลการศึกษาการค้าบริการ และการลงทุน และ ครั้งที่ 3 จะจัดขึ้นหลังจัดทำ (ร่าง) รายงานฉบับสมบูรณ์ โดย มีผู้เข้าร่วมรวมกันไม่น้อยกว่า 120 คน

การสำรวจภาคสนามในประเทศศรีลังกา จะเดินทาง 1 ครั้ง เพื่อสำรวจข้อมูลภาคสนาม ทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ภาครัฐ และการสำรวจพื้นที่

การจัดสัมมนาเสนอผลการศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ภาครัฐ และเอกชน จำนวนไม่ต่ำกว่า 80 คน จำนวน 1 ครั้ง ในกรุงเทพมหานคร

1.5 แผนการดำเนินงาน

โครงการมีระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี ดังนั้น จากวิธีดำเนินการ ในข้อที่ 4 สามารถจัดทำเป็นแผนการดำเนินงานได้ ดังตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1: แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	เดือนที่											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
รายงานผลการศึกษาเบื้องต้น (การค้าสินค้า: บทที่ 3)												
รายงานฉบับกลาง (การค้าสินค้า: บทที่ 4 ถึง 6)												
สัมภาษณ์เชิงลึก Focus Group 1 และ/หรือสำรวจภาคสนาม												
รายงานฉบับสมบูรณ์: การค้าสินค้า												
รายงานผลการศึกษาเบื้องต้น (การค้าบริการและการลงทุน บทที่ 3)												
รายงานฉบับกลาง (การค้าบริการและการลงทุน บทที่ 4 ถึง 6)												
สัมภาษณ์เชิงลึก Focus Group 2 และ/หรือสำรวจภาคสนาม												
รายงานฉบับสมบูรณ์ “การค้าบริการและการลงทุน” และ “การค้าสินค้า”												
Focus Group 3												
สัมมนาเสนอผลการศึกษา												

ที่มา: มุลนิธิ สวค.

1.6 การส่งมอบงาน

การส่งมอบงานแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะละ 3 ฉบับ ดังนี้

ระยะที่ 1 (การศึกษาด้านการค้าสินค้า) แบ่งออกเป็น 3 ฉบับ ได้แก่

- 1) รายงานผลการศึกษาเบื้องต้น (ด้านการค้าสินค้า) (Preliminary Report: Trade in Goods) ส่งมอบงานภายใน 2 เดือน นับจากวันลงนามสัญญา โดยจ่ายค่าจ้างงวดที่ 1 ร้อยละ 15 ของเงินค่าจ้างทั้งหมด
- 2) รายงานฉบับกลางครั้งที่ 1 (ด้านการค้าสินค้า) (Interim Report I: Trade in Goods) ส่งมอบงานภายใน 4 เดือน นับจากวันลงนามในสัญญา โดยจ่ายเงินค่าจ้างงวดที่ 2 ร้อยละ 15 ของเงินค่าจ้างทั้งหมด
- 3) รายงานฉบับสมบูรณ์ (ด้านการค้าสินค้า) (Final Report: Trade in Goods) ส่งมอบงานภายใน 6 เดือน นับจากวันลงนามสัญญา โดยจ่ายเงินค่าจ้างงวดที่ 3 ร้อยละ 20 ของเงินค่าจ้างทั้งหมด

ระยะที่ 2 (การศึกษาด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน) แบ่งออกเป็น 3 ฉบับ ได้แก่

- 1) รายงานผลการศึกษาเบื้องต้น (Preliminary Report) ส่งมอบงานภายใน 8 เดือนนับจากวันลงนามสัญญา โดยจ่ายเงินค่าจ้างงวดที่ 4 ร้อยละ 15 ของเงินค่าจ้างทั้งหมด
- 2) รายงานฉบับกลางครั้งที่ 1 (Interim Report I) ส่งมอบงานภายใน 10 เดือน นับจากวันลงนามสัญญา โดยจ่ายเงินค่าจ้างงวดที่ 5 ร้อยละ 15 ของเงินค่าจ้างทั้งหมด
- 3) รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report: Trade in Goods, Trade in Services and Investment) ส่งมอบภายใน 12 เดือน นับจากวันลงนามสัญญา โดยจ่ายเงินค่าจ้างงวดที่ 6 ร้อยละ 20 ของเงินค่าจ้างทั้งหมด โดยรายงานฉบับสมบูรณ์ของโครงการศึกษา เรื่องการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา จะต้องรวมรายงานฉบับสมบูรณ์ในระยะที่ 1 และจัดทำทสรุผู้บริหารภาษาไทยและภาษาอังกฤษครอบคลุมทั้งการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน

โดยในแต่ละครั้ง จะจัดทำทั้งแบบรูปเล่มฉบับละ 10 เล่ม และในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ในแผ่น CD จำนวน 10 ชุด ทั้งนี้จะจัดทำทสรุผู้บริหารสำหรับรายงานทุกฉบับรวมทั้งรายงานฉบับสมบูรณ์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และรายงานในรูปแบบที่สามารถนำไปเสนอ (Presentation) ได้ เช่น Power Point Presentation เป็นต้น

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) การศึกษาจะช่วยในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และแนวทางในการจัดทำรอบเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา รวมถึงท่าทีการเจรจา เพื่อให้การเจรจาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อไทยมากที่สุด
- (2) ได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐของศรีลังกาในการส่งเสริมการค้าการลงทุนให้กับภาคเอกชน และจัดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนระหว่างไทยกับศรีลังกา
- (3) ได้รับทราบข้อมูลเชิงลึกในด้านการค้าสินค้า การลงทุน การค้าบริการ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการเจรจา และเป็นพื้นฐานในการดำเนินความสัมพันธ์ทางการค้าต่อไปในอนาคต
- (4) ได้รับทราบถึงผลกระทบทั้งข้อดีและข้อเสีย ในการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา เพื่อจะได้เตรียมตัวในสินค้าที่ไทยมีศักยภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับผลกระทบ รวมไปถึงการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา
- (5) ได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นข้อมูลด้านวิชาการที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย - ศรีลังกา